

FILM DE KLEUREN VAN EUROPA

—

HANS KELLER 1992

—

Er is geen Mondriaanlezing in 1992 maar in plaats daarvan een poëtische film die Hans Keller heeft gemaakt in opdracht van Sikkens Foundation: 'Verhalen over de kleuren van Europa'. De film heeft als uitgangspunt de legende van de monnik Brendan die kort na het begin van de jaartelling als een reizende kluizenaar de kusten en rivieren van Europa bevoer. Ierland, waar volgens de legende het licht wordt gemaakt, is zijn land van herkomst. St. Brendan wordt de beschermheilige van de vuurtorens, de patroon van het licht in de nacht en hij leert hen die hij ontmoet de schakeringen van de dag, het verschil tussen zonsopgang en de naderende nacht. Dit gegeven: de reis, het licht en de kleur-schakeringen, levert Keller het ideale vertrekpunt voor een eigen documentaire waarin het gedachtengoed van de Sikkens Foundation is verwerkt. De film verschaft Brendan metgezellen op zijn mythische tocht: Odysseus, Joyce, Flaubert, Monet, Proust, Goethe, Kafka, Luciano Fabro, Seamus Heaney, Casimiro de Brito en Per Kirkeby. Meer en meer wordt hun specifieke gebruik van kleur en licht verduidelijkt in een panoramisch verhaal over oorzaak en gevolg, verbazing en herkenning. Deze reis voert Keller naar Ierland, Engeland, Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië, Malta, Nederland, Duitsland, Tsjecho-Slowakije, Noorwegen en Denemarken.

De kleuren die Keller ons toont zijn plaatsgebonden en verschaffen identiteit aan hen die er thuishoren. Dat deze film uitkomt in het jaar van de eenwording van Europa is dan ook niet verwonderlijk en past in de lijn van Sikkens Foundation, die Europese steden al enige jaren adviseert in hun stedenbouwkundig kleurbeleid.

Hans Keller wordt in 1937 in Haarlem geboren en groeit op in wat hij noemt de benauwde jaren veertig en vijftig. Na zijn militaire dienst in 1957 kiest hij voor de journalistiek. Hij begint als leerling-journalist van De Volkskrant. Al snel stroomt hij door naar de kunstredactie en wordt hij televisierecensent. Hij is in 1961 initiatiefnemer achter de uitreiking van de Zilveren Nipkowschijf. Van 1962 tot 1964 maakt hij voor de AVRO het programma Literaire ontmoetingen. Tussen 1964 en 1968 maakt hij een aantal documentaires voor het KRO-programma Kijk op kunst. In 1968 verhuist hij naar de VPRO waar hij elf jaar lang gezichtsbepalende informatieve en kunstprogramma's maakt, waaronder het beroemde programma Het Gat van Nederland (1972 en 1978),

waaraan ook Kees van Kooten en Wim de Bie als satirici als makers meewerkten.

Door de jaren heen heeft hij een indrukwekkende hoeveelheid documentaires gemaakt, later onder het, tot nadenken stemmende, motto: "Alleen op de Wereld". Hij is de maker van de kleine late avond-juweeltjes, die door de VPRO-tv worden uitgezonden, de 'Dode Dichters Almanak', waarin de, inmiddels dode, dichters zelf - vaak in zwart/wit - uit eigen werk een stukje voorlezen. In 1983 was Keller redacteur van het literair tijdschrift De Revisor.